

הרשעים והכופרים בפרט עם הרוצים להסית ולהדיח, וכמו שפרשתי מש"כ זה כלל גדול בתורה כלומר רק אם הוא בנתיבות התורה"ק, אבל אם יצא מחוץ כך לעבור על ד"ת מחוץ הסבלנות ואהבת השלום אומרים אדרבה תהי' רודף את השלום והבערה לחלק תהי', ואף לא יסתכל האדם על שלום בית אם כי גדול הוא מאד ששמו של הקב"ה נמחה, מ"מ אם לפעמים לא יוכל להיות שורר בביתו בהנהגת כשרות וטהרה ונתיעות ביתו לא יאמר שלום שלום, רק יעמוד על משמרתו, וכ"ש בנוגע לגדול בנים לת"ת שפעמים שהאם רוצה ללמוד ספר כמו שהורגל הוא מבית אבותיו רק ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהם (כמ"ש המליצים בזה) שאומרים מה יהי' בסופו אם יסע לשיבה מאין יצא לחמו וכדומה, על כגון דא אמרו שאין להסתכל על השלום, רק יאחזו במדת המים, שאמרו ז"ל האי תיגרא דמיא לבידקא דמיא כו' הרי דמים מורה על איכות המחלוקת, וכאמור גם שמים (המורה על שלום, כפרש"י ר"פ בראשית) נטפו כו' להורות כי לפעמים המים יכזו האש דהיינו המחלוקה ינאח את השלום, כי האמת והשלום כתיב ואין לשלום קדימה על האמת, להפקיר ח"ו תורת אמת מפני השלום, אבל על כל זה צריך בטחון גדול בהשי"ת, וע"כ צריך לידע כי התורה ניתנה במדבר שנאמר וזכרתי לך חסד נעורייך כו' לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה כו' שלא לדאוג דאגת מחר ולבטוח בזה כי רק אז יכול לקיים התורה"ק שהי' מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה.

שאו את ראש. (א, ב) פרש"י מתוך חזתן לפניו מונה אותם תמיד, כשיצאו ממנצרים מנאן וכשנפלו בעגל מנאן לידע מנין הנוותרים וכשצא להשרות שכינתו עליהם מנאם (דבא' בנימן הוקם המשכן וצא' צאייר מנאם) עכ"ל. וז"ל דאף שחיצה יתירה נודעת לעמו ישראל בזה שמונה אותם כדבר החשוב שהוא דבר שבמנין, וכדאיחא במדרש ג"כ, מכל מקום מדוע הודיע חיצתו בג"פ שונים למנות אותם בזמנים חלוקים הנו' לעילא. ונראה לומר הכונה בזה, עפ"י הש"ס (עירובין דף כ"א) דרש רבא עה"כ לכה דודי נלא כו' נלינה בכפרים אל תקרי בכפרים אלא בכופרים כלומר בכופרים כך שהשפעת להם רוב כסף וזהב וכפרו כך ולעומת זה בישראל נשכימה לכרמים אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. כי לפעמים אף אם האדם אינו ראוי להיות אהוב מאד מעשיו הזכים, מ"מ השי"ת ברחמיו מעריך מעשיו נגד מעשה בני אדם הגרועים ממנו ולעומתם ברוך יאמרו לו נמצא שאין זה אהבה עצמית רק אהבה בחירית, בזה שהשי"ת בוחר הרע במיעוטו בזה שהוא אינו גרוע כמו

חצירו, וכמו שפי' האלשי"ך ז"ל (פרשת עקב) רק באבותיך חשק ה' לאהבה אחתם כלומר שרק באבות הק' שהיו טובים בעצם עד שהשי"ת חשק לאהוב אותם אבל אח"כ ויבחר בזרעם אחריהם בכם מכל העמים, שזרעם אחריהם לא חשק עוד בחשק לאהוב אותם רק בחר בהם לעומת כל העמים עוזדי אלילים מלא את בני טובים מהם. אבל נודע מה שפי' הקדו"ל ז"ל בנוסח תפלתנו (שאומרים אחר תהלים) ולא ינטרכו עמך ישראל זל"ז ולא לעם אחר כו', כלומר שלא נצא לידי מדריגה גרועה כזאת שינטרכו לומר על האחד שלעומת חצירו ביר ישראל עברייך גרוע הוא טוב וכן על היותר רע בישראל לא ינטרכו לומר שהוא טוב עכ"פ מעם האחר בני נכר יתחשו בו. רק יהי' במדריגת האבות אשר יתחשק ה' לאהבה אותם מאד ענאם כי תגדל מעלתם כימי קדם. וכמ"כ אפשר לומר שהוראת החיצה הי' עולה ממדריגה למדריגה, כי בזה שהראה חיצתו יתצ"ש שצוה למנותם בפעם הראשון צלחתם ממנצרים אז צלחת ישראל ממנצרים, הלא היו משוקעים במ"ט שע"ט והוצרכו לנא לידי כך להעריכם כלפי מנצרים כמ"ש גוי מקרב גוי, וזה הי' המדריגה היותר שפלה מה שהאומה היא רק טובה בערך שאר או"ה ובפרט מנצרים הגרועים והשפלים. א"כ הי' זאת עדיין חיצה שאינה שלימה שהי' רק ע"ד בחירה מכל העמים, ושם אחר שקבלו התורה"ק ועלו ונתעלו כבר לא הוצרכו להיות נערכים נגד עם אחר. מ"מ עד שהמלך במסבתו נרדי כו' שזנו אחרי העגל והי' מקצתם עו"ז מנאם השי"ת להנשארים להורות כי יש עוד בצנ"י צדיקים שהם עכ"פ טובים מאלו הגרועים שפלחו לעגל. והראה חיצתו אבל גם זה אינו חיצה עצמית עדיין רק בחירית, שזכר בהטובים שבישראל נגד הרעים שבהם (וע"ד ולא ינטרכו עמך כו' זל"ז דייקא) אבל שוב אח"כ מלא לבם נכון לפניו וזה לבנות בית משכן לשכון כבוד במוכנו. מנאם עוד הפעם להודיע מעתה חיצה יתירה שמעתה שוב מלא מקום לחשוק לאהבה אותם ולשכון כבוד בתוך הנ"י מאד ענאם ועלייתם בקודש.

שאו את ראש וכו' במספר שמות (שם) נראה לפרש עפ"י מש"כ בספר ייטב פנים (במאמר תוכחת מוסר לנ"ג מידות אות י"א) לפרש מארז"ל שלא שינו את שמם לשונם ושהיו גדורים בעריות, דאיחא בתיקו"ז כל השומר צרית קודש ההוא הויה מלגאו ושם שד"י מלצר. והנה שני שמות אלו בגימ' שם ובעבור זה מוסיאין ס"ת קודש כל נדרי כי ספר עולה שם, לתקן הפגם בשמות הנ"ל השורים מלגאו ומלצר. וזה פירוש רשומים בשמן הושענא. והוא מה שאמרו שלא שינו את "שם"